

# Giganci Nauki

<https://gigancinauki.pl/gn/biogramy/84188,Szultz-Schulc-August.html>  
2022-10-05, 02:18

## Szultz (Schulc) August

SZULTZ (Schulc) August (1 VIII 1798, Płock – 22 IX 1853, Kair), inżynier wojskowy. Syn Fryderyka z rodziny kolonistów niemieckich osiadłych w Płockiem od końca XVII w.

W 1817 ukończył szkołę wojewódzką w Płocku i od 1 III 1818 był konduktorem w Korpusie Inżynierów WP. W IV 1820 awansował na podporucznika, a w XI 1823 na porucznika. Brał udział w budowie Kanału Augustowskiego, w 1827–28 kierował budową śluz: Gorczyca, Ruda Wojciechowska i Przewież. W VI 1828 został wysłany na wojnę rosyjsko-turecką, od X tego roku budował umocnienia na terenie dzisiejszej Bułgarii, uczestniczył w oblężeniu Szumli (ob. Szumen) i zdobyciu Silistry. Uzyskał za to rosyjskie odznaczenia (m.in. szablę honorową) i awans na kapitana. Wziął udział w powstaniu listopadowym, za umocnienie fortyfikacji twierdzy Modlin awansował w VII 1831 na podpułkownika. Uczestniczył w wyprawie gen. T. Łubieńskiego w Płockie. We IX tego roku przygotował w Modlinie most pontonowy, który po 21 IX postawił na Wiśle w Płocku, a 28 IX pod Szpetalem. Za zajęcie Nieszawy został odznaczony Złotym Krzyżem orderu Virtuti Militari. Po upadku powstania udał się przez Prusy do Francji na emigrację, gdzie należał do jej radykalnego odłamu. Wysłany przez Polski Komitet Paryski z misją zorganizowania polskiej siły zbrojnej w Egipcie (konkurencyjną wobec misji H. Dembińskiego), przybył tam w połowie 1833. Wstąpił do armii egipskiej jako instruktor i wysłany w X tego roku na poszukiwania geologiczne do Libanu, odkrył tam pokłady węgla. Przyjąwszy islam od 1835 dowodził, pod imieniem Jussuf Aga, wojskami inżynieryjnymi. Ufortyfikował Akkę i zbudował twierdzę w Kulek Boghaz (Gülekbogazy) w przełomie gór Taurus w pd.-wsch. Azji Mniejszej (1837–39). W 1840 dowodził obroną Akki – ciężko ranny, przebywał w niewoli brytyjskiej. W 1847–53 był doradcą technicznym egipskiego ministerstwa wojny. W testamencie zapisał swoje zbiory i majątek Bibliotece Polskiej

w Paryżu.

SBTP (B. Chwaściński); SPPT (B. Orłowski).

J. Bystron: *Polacy w Ziemi Świętej, Syrii i Egipcie*, Kraków 1930; J. Górewicz, B. Orłowski: *Kanał Augustowski*, Augustów 1973; A. Jagłomowski: *Pisma*, Warszawa 1912, t. VI; *Jenerał Zamoyski*, Poznań 1914–18, t. III, IV; K. Kołaczkowski: *Wspomnienia*, Kraków 1898; B. Orłowski: *Osiągnięcia inżynierskie Wielkiej Emigracji*, Warszawa 1992; W. Rębalski: *Awanturnicy mazowieccy w XIX wieku*, „Życie Mazowsza”, Płock 1936, nr 3; Biblioteka Polska w Paryżu: rkps 545, 1050.

Bolesław Orłowski

[Poprzedni](#)  
[Następny](#)